

YANGI MODELLARNI TEXNOLOGIK MURAKKABLIK DARAJASINI KOMPLEKS BAHOLASH ALGORITMINI SHAKLLANTIRISH

Guzal Gulimovna Bazarbayeva

Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti dotsenti

temirovagg@mail.ru

D. Mirkamalov

Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti talabasi

ANNOTATSIYA

Maqolada yangi modellarni texnik eskiz davrida texnologik murakkablik darajasini aniqlash va buyum tannarxini kompleks baholash ketma-ketligi algoritmi berilgan. Bu algoritm yordamida buyumni loyixalash bosqichida iqtisodiy samaradorligini taxlil qilish mumkin.

Kalit so'zlar: eskiz, texnologik murakkablik darajasi, algoritm, konstruktiv – texnologik ko'rsatkichlar, murakkablashtiruvchi elementlar, korxonalar.

ABSTRACT

The article shows a solution of the technological difficulty level of technological sketches during the technical sketch of the technical sketch of the technical sketch of the technical sketch and an algorithm of comprehensive assessment of the cost of the appliances. With the help of this algorithm, it is possible to analyze the economic efficiency of the appliance during the project.

Keywords: sketch, level of technological complexity, algorithm, constructive-technological indicators, complicating elements, enterprise.

KIRISH

Algoritim – berilgan natijaga erishish uchun bajarilishi kerak bo'lgan aniq ko'rsatmalar ketma-ketligidir, u berilgan ko'rsatmalarni bajara oluvchi operatsiyalar tartibini o'z ichiga oladi. Ma'lum bir turga oid masalalarni yechishda ishlatiladigan amallarning muayyan tartibda bajarilishi haqidagi aniq qoida (dastur) hisoblanadi. [1,2].

Yangi modellarni texnologik murakkablik darajasini kompleks baholash algoritmini boshlanishida kiruvchi ma'lumotlar yani modelning texnik eskizi, konstruktiv xususiyatlari, gazlama turu kiritiladi. Boshlanish buyrug'idan so'ng

boshlang'ich ma'lumotlar tahlili amalga oshiriladi. Kiritilgan boshlang'ich ma'lumotlar ekspert baholashda aniqlangan ko'rsatkichlar orqali tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tanlangan ko'rsatkichlar konstruktiv, texnologik omillar va gazlamalar xususiyati hisoblanadi. Mazkur ko'rsatkichlar orqali model eskizi visual tahlil qilinadi. Model eskizining murakkablashtiruvchi elementlari taxlil qilinadi. (1-Rasm). Murakkablik darajasi quyidagi formula orqali aniqlanadi:

$$MD=ME/UD_{soni} \quad (1)$$

formulasi orqali aniqlanadi.

Bu yerda, MD - murakkablik darajasi,

ME - murakkablashtiruvchi elementlar soni,

UD_{soni} - umumiy detallar soni.

Texnologik murakkablik darajasini aniqlashda ma'lumotlar bazasiga murojaat qilinadi. Texnologik murakkablik darajasini ishlov berish koeffitsienti, aniqlash quyidagi formula orqali amalga oshiriladi:

$$K_t=T/T_{baz} \quad (2)$$

formulasi orqali aniqlanadi.

Bu yerda, K_t - texnologik ishlov berish koeffitsienti,

T - texnologik murakkab jarayonlar soni,

T_{baz} - bazaviy texnologik jarayonlar soni.

Yuqoridagi jarayonlar tahlilidan so'ng, buyumning sermehnatlilik ko'rsatkichi hisoblanadi. Sermehnatlilik ko'rsatkichini ma'lumotlar bazasida mavjud modellar asosida amalga oshiriladi. Sermehnatlilik ko'rsatkichini aniqlash:

$$T_b=f(MD) \quad (3)$$

formulasi orqali aniqlanadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

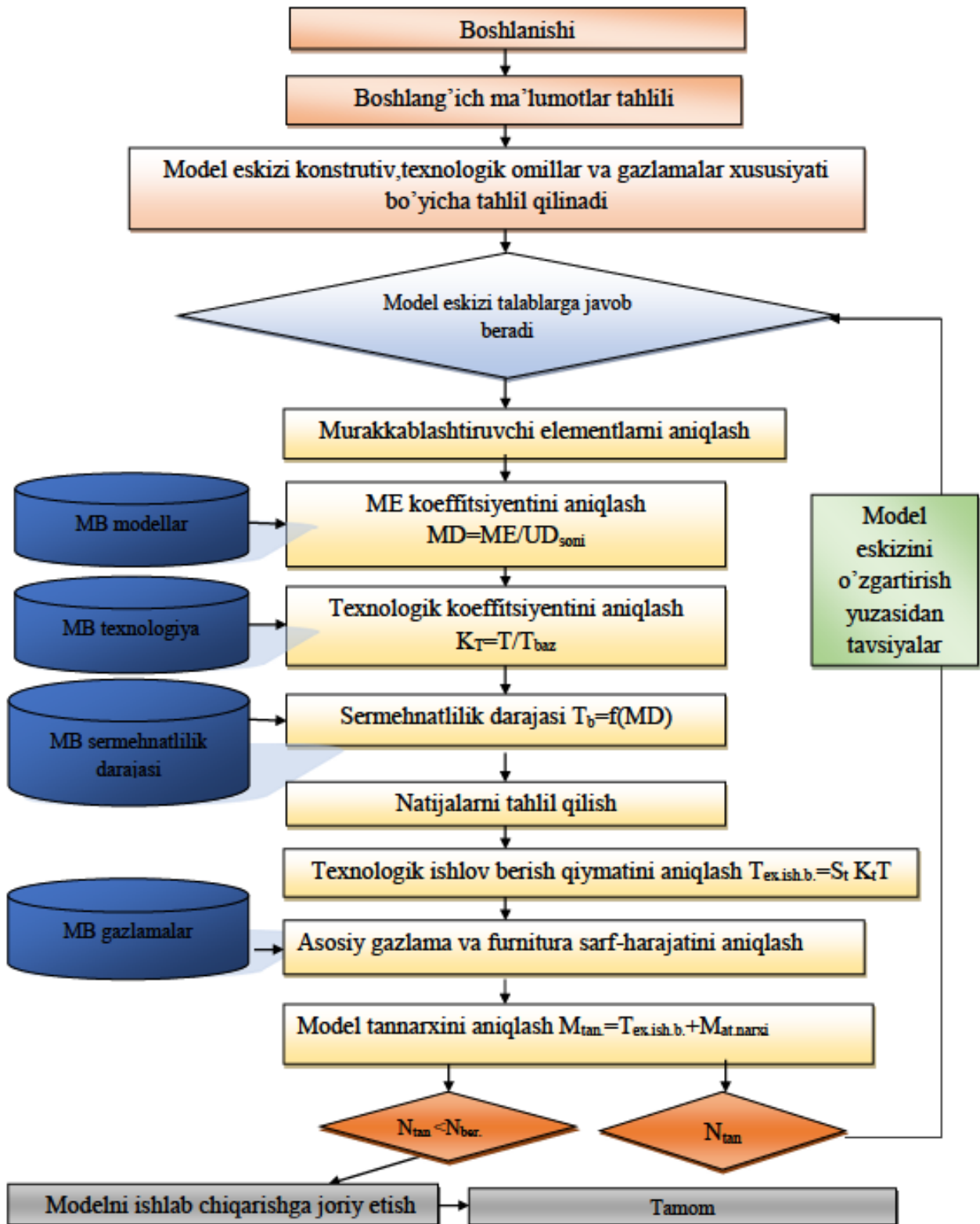
Mazkur jarayonlardan so'ng, olingan natijalar tahlil qilinadi. Natijalar tahlili davomida texnologik ishlov berish qiymati aniqlanadi. Texnologik ishlov berish qiymati quyidagi formula orqali aniqlanadi:

$$T_{tex.ish.b.}=S_t+K_t+T \quad (4)$$

Texnologik ishlov berish qiymati aniqlangandan so'ng, gazlama va furnitura sarf-harajatlarini aniqlash uchun ma'lumotlar bazasiga murojaat qilinadi. [3,4,5]. Model tannarxi texnologik ishlov berish qiymati va gazlamalar sarf-harajatlari aniqlanganidan so'ng topiladi:

$$M_{tan.} = T_{tex.ish.b.} + M_{gaz.narxi} \quad (5)$$

1-Rasm. Yangi modellarni texnologik murakkablik darajasini kompleks baholash algoritmi

XULOSA

Model tannarxi buyurtmachi taklif qilgan narx bilan solishtiriladi. Agar taklif etilgan narx model tannarxidan kam bo'lsa, rentabellik 20 % dan kam bo'lsa, model eskizi o'zgartirish kiritish uchun marketing bo'limiga kiritiladi. Agar taklif etilgan narx model tannarxiga mos kelsa, mazkur model ishlab chiqarishga joriy qilinadi. Yangi modellarni texnik eskiz davrida tannarxini aniqlash iqtisodiy samaradorligi past bo'lgan modellarni ishlab chiqarish bilan bog'liq iqtisodiy tavakkal darajasini kamaytiradi.

REFERENCES

1. Майкл Солтис. Введение в анализ алгоритмов. Нью Йорк. 2019.
2. Фоминых Р.Л., Коршунов, А.И. Якимович Б.А. Метод прогнозирования трудоемкости изготовления машиностроительного изделия с учетом организационно-технического уровня производственной системы . Журнал депонированных рукописей. №9, сентябрь 2003
3. Жасминов Г.Г. Обеспечение технологичности промышленных изделий. дисс. на соик. д.т.н.,2002
4. Золотцева Л.В., Ильичева Н.В., Лазарчик Е.В. Оптимальное проектирование-оптимальное качество. «Рынок легкой промышленности», №4, 2000.
5. Узакбаева Г.А., Базарбаева Г.Г. Analysis of the main factors for a comprehensive assessment of the level of difficulty of sewing products models. Научный журнал. «Образование и наука в XXI веке». Апрель 2021.